

Köszöntelek Benneteket a Mindenszentek és a Halottak hetének vasárnapján: **Béke legyen Halottainkkal, és Béke legyen velünk!**

Mostanában sokunk számára gyászba borult az ég, és nagyon kell a remény, a fényesség. A mai evangélium a **feltámadás hitéről** szól...

Most vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és **bánjuk meg bűneinket...** Szeressen minket a mi Istenünk, és segítsen kijutnunk a testi-lelki sötétségből az élő Jézus Útjára...

Ének: Kyrie... Gloria...

Imádkozzunk! Atyánk! Aggodalommal tölt el minket a halál utáni sorsunk, a különféle hitekben sincs megnyugvásunk. Talán a remény mellett van még más is, ha TE vagy az, aki él és szeret örökkön örökké.

Evangélium (Lk 20, 27-38.)

Odamentek hozzá néhányan a szaddúceusok közül, akik tagadják a feltámadást, és megkérdezték őt: „Mester, Mózes előírta nekünk: Ha valakinek meghal a testvére, akinek felesége volt, de gyermeke nem, akkor a testvér vegye el az asszonyt, és támasszon utódot testvérének [MTörv 25,5-6; Ter 38,8]. Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt gyermek nélkül. Előbb a második, majd a harmadik vette feleségül őt, és hasonlóképpen mind a heten, gyermeket nem hagyva, mind meghaltak. Végül meghalt az asszony is. A feltámadáskor ezek közül kinek lesz a felesége az asszony? Hiszen mind a hétnek felesége volt.” Jézus ezt felelte nekik: „E világ fiai házasodnak és férjhez mennek. Azok pedig, akik méltók lesznek elnyerni a másik világot és a halálból való föltámadást, nem házasodnak, és férjhez sem mennek, hiszen többé már meg sem halhatnak. Hasonlók lesznek ugyanis az angyalokhoz, és Isten fiai, a feltámadás fiai lesznek. Hogy pedig a halottak feltámadnak, azt Mózes is jelezte a csipkebokornál, amikor az Urat „Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének” [Kiv 3,6] mondta. Isten pedig nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él.”

A **feltámadás** kérdése Jézus korában is vita tárgya volt. A **szaddúceus**pártiak tagadták a feltámadást, a **farizeus**pártiak hittek benne. A szaddúceusok a **hét feleség** történettel akarták lejáratni a farizeusok feltámadáshitét. A vitába **Jézust** is belevonták. Kielégítő-e Jézus válasza?

1) A szaddúceusok hite

Érdeemes történetileg áttekinteni a zsidók hitét.

A régi zsidó hit szerint **Jahve** az egyetlen Isten, Izrael Istene. **Izrael** pedig Jahve választott népe. Jahve jutalmaz és büntet. A jutalom és büntetés a földi életben jár ki minden embernek. Az ősi zsidó hit szerint ugyanis **"a halott nem dicsérheti Istent a koporsóban"**. Aki meghal, az **megsemmisül**, vagy legjobb esetben a **"seol"**-ban (alvilág) él árnyszerű életet. Az élet csak az **utódokban** folytatódik. A zsidó nép célja az, hogy minden család tovább adja az életet. A nép így lehet örökéletű.

Mindez kiegészül a zsidó **messiás-hittel**: Izrael hűtlensége miatt Jahve elfordult népétől, de a nép remélte, hogy ha a haragja felenged, újra népe felé fordul. Majd jön egy **Király**, Dávid sarjából, aki Jeruzsálem régi fényét visszaállítja. A Messiás elhozza a dicsőséget és hatalmat. Ebben állt a szaddúceusok feltámadáshite.

2) A farizeusok hite

Ez a közös immanens zsidó felfogás egyszerre megváltozik, amikor a **perzsa dualizmusból** átveszik a zsidók a **jó és rossz** küzdelmének eszméjét. A **Messiás** lesz ennek a küzdelemnek vezére. Ez a Messiás az **égből jön** és győz. A gonosz megsemmisül. Következik a **végítélet**: a holtak feltámadnak, mindenki mennyei Bírāja elé áll.

A **makkabeusi korban** (Kr.e. 1-2. sz.) ezek a várakozások egészen elfajultak. Ezt tükrözik az **apokalipszisek** (Dániel, Ezdrás, Hénoch stb.). Ettől kezdve szerepel Izrael történetében a **feltámadás** és a **végítélet** hite, amit a farizeusok vallottak.

Máté a zsidókhoz írt evangéliumában, az ún. „**ítélet tablóban**” Hénoch apokalipszisének idézi, melyben maguk a szereplők is összekeverednek: az álruhás királytól, az égi bírón át, a Jézussal azonosított Emberfiáig, sőt az Atyáig és az Atya áldottjaiig, és a mennyországtól a pokolig minden megtalálható.

Ami értékelhető a történetben, az annak **etikai** tartalma: az „**irgalmasság cselekedetei**”. Ezek egyébként szerepelnek a zsidó Bibliában, az egyiptomi Halottaskönyvben, a perzsa Zarathusztra tanításában, és persze hogy a Názáreti Jézus etikai programjában is.

3) Jézus hite

A szaddúceusok Jézust provokáló történetében **mit képvisel Jézus** a feltámadásról?

Jézus válaszában egy mellékmondatban jóváhagyja, hogy **van jövődő világ**, ahova az ember eljut a halála után, és **van halálból való föltámadás**.

A főmondatban azt állítja, hogy a jövődő világ **más világ** lesz, mint ez a mi világunk. Abban a világban **mások lesznek az emberi kapcsolatok**, vagyis nem férj-feleség kapcsolat, mint a mi világunkban.

Ezután **más lesz ott a létrend** is, hiszen amíg ebben a világban élünk és meghalunk, abban világban **nem lesz halál**. Hasonlatként említi korának angyal hitét, vagyis a **szellemi lények** példáját. Megerősíti, hogy az emberek élete szellemi természetű lesz, hisz a feltámadás fiai az **Isten fiai**, és Isten szellemi lény. És ismét Mózesre hivatkozik, hogy már Mózes is állítja, hogy **Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké, vagyis az ember a halál után is tovább él**.

És itt a döntő válasz, hogy az ember feltámadása az **élő Isten életére való feltámadás**, vagyis nem testi, hanem az **Isten örök világára** való feltámadás. Ez pedig azt jelenti, hogy aki Jézus Istenének szellemi és erkölcsi valóságát ismeri, az tudhatja, hogy a halál utáni életünket Jézus a **Szeretetisten életére való feltámadásnak** fogja fel.

--- **Testvéreim!** Úgy gondolom, hogy **Jézusnak** ebben a válaszában van valami, ami különbözik a különféle feltámadáshitektől és a különféle reménykedésektől. És ez Jézus sorsdöntő tapasztalatára megy vissza. Isten léte és a túlvilág léte nála **nem hitkérdés**, még csak **nem is remény** kérdése, mert a hittel és reménnyel vágyott vagy elképzelt világ kézzelfoghatóan nem bizonyítható. De a **szeretet** nem hit, nem reménykérdés, hanem mindenki által megélhető és **megtapasztalható** valóság. A feltámadás pedig a Szeretetisten közösségében való örök részesedés a **szeretet** által...

Talán **Pál** is erre gondolt az ő Szeretethimnuszában, mely így fejeződik be: „**Most van a hit, a remény és a szeretet. Ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet. Törekedjete a szeretetre!**” (1Kor 13,13).

Körima

*[Kovács László elmélkedése elhangzott
2022. november 6-án a Bokorportán és online részvétellel]*